

नवीन कला संस्था / जुन्या कला संस्थेत नवीन
अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करण्यास मान्यता
देण्यासंदर्भात कार्यपध्दती विहित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक- एडीआर-२०१४/प्र.क्र.१८८/तांशि-६
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक - १६ मार्च, २०१६.

प्रस्तावना :-

कला संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील विविध अभ्यासक्रम राबविणाऱ्या कला संस्थांचे शैक्षणिक तसेच प्रशासकीय संनियत्रण योग्य रितीने करता यावे याकरीता ठोस अशी नियमावली / निकष नाही. त्यामुळे दैनंदिन कार्यालयीन कामकाजात अडचणी निर्माण होतात. अशा स्थितीत या कला संस्थांचे संनियत्रणात अधिक पारदर्शकता व गतिमानता यावी तसेच राज्यातील ललित कला (दृश्यकला) शिक्षणाचा दर्जा व गुणवत्ता वाढविण्यासाठी व इतर अनुषंगिक महत्वपूर्ण बाबींसाठी अधिक लक्ष पुरविणे गरजेचे आहे. त्याकरीता याबाबत योग्य ती नियमावली / निकष विहित करणे आवश्यक आहे. त्यानुषंगाने नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करण्यासंदर्भात कार्यपध्दती विहित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

कला संचालनालयाच्या अंतर्गत येत असलेल्या कला संस्थांच्या संनियत्रणांत अधिक पारदर्शकता व गतिमानता यावी, तसेच राज्यातील ललित कला (दृश्यकला) शिक्षणाचा दर्जा/ गुणवत्ता वाढविण्यासाठी अखिल भारतीय तंत्र शिक्षण परिषदेच्या (AICTE) अंतर्गत येत नसलेल्या पदविका अभ्यासक्रमाचे नवीन कला संस्था / जुन्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करण्यास खालीलप्रमाणे कार्यपध्दती विहित करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे.

*** नवीन कला संस्था / जुन्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे / नवीन तुकडीस मान्यता देणे.**

ए) कला संचालनालयाकडून राबविण्यात येणाऱ्या पदविका / प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम सुरु करण्यासाठी नवीन कला संस्था / जुन्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे / नवीन तुकडी सुरु करणेकरीता कला संचालनालयाच्या स्तरावर ऑक्टोबर अखेरपर्यंत वर्तमानपत्रात जाहीरात प्रसिध्द करून अर्ज मागविण्यात येतील.

बी) नवीन कला संस्था / जुन्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे / नवीन तुकडी सुरु करण्यास इच्छुक संस्था सोबतच्या प्रपत्र- १ मधील अर्जाच्या नमुन्यात त्यामध्ये नमूद कागदपत्र व प्रपत्र -३ सह निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडे अर्ज दाखल करतील.

सी) नवीन कला संस्था / जुन्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे / नवीन तुकडी सुरु करण्यासाठी विहित नमुन्यातील अर्ज निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी स्विकारावेत.

डी) नवीन कला संस्था / जुन्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे / नवीन तुकडी सुरु करण्यासाठी विहित नमुन्यातील अर्जाची छाननी निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडून करण्यात येईल व प्राप्त अर्जाच्या अनुषंगाने प्रत्यक्ष जागेवर जाऊन संबंधित कला संस्थेच्या तदनुषंगिक बाबींची कला संचालनालयाने गठीत केलेल्या द्विसदस्यीय समितीमार्फत तपासणी करून तपासणी अहवाल तयार करण्यात येईल.

ई) प्राप्त अर्ज व तपासणी अहवाल निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प यांचेकडून कला संचालनालयास सादर करण्यात येतील.

एफ) प्राप्त अर्ज व तपासणी अहवालाची पडताळणी करण्याकरीता कला संचालनालयाने गठीत केलेल्या टास्क फोर्स समितीचे सदस्य सचिव हे टास्क फोर्स समितीची बैठक आयोजित करतील.

जी) टास्क फोर्स समितीच्या पडताळणीमध्ये ज्या संस्थेच्या प्रस्तावात त्रुटी आढळून आल्यास सदर त्रुटीची पूर्तता करण्याबाबत संबंधित संस्थेस / अर्जदारास **परिशिष्ट-अ** मधील वेळापत्रकाप्रमाणे सदस्य सचिव, टास्क फोर्स समिती यांचेकडून कळविण्यात येईल.

एच) त्रुटी कळविण्यात आलेल्या संस्थांनी / अर्जदारांनी **परिशिष्ट-अ** मधील वेळापत्रकाप्रमाणे त्रुटीची पूर्तता करणे आवश्यक राहिल.

आय) संबंधित संस्थेने/ अर्जदाराने विहित कालावधीत त्रुटीची पूर्तता केल्यावर संपूर्ण प्रकरण पडताळणीकरीता **परिशिष्ट-अ** मधील वेळापत्रकाप्रमाणे टास्क फोर्स समितीचे सदस्य सचिव, टास्क फोर्स समितीची बैठक आयोजित करतील व अहवाल कला संचालकांना सादर करतील.

जे) टास्क फोर्स समितीने मान्यतेसाठी शिफारस केलेल्या पात्र संस्थांचे प्रस्ताव शासन मान्यतेकरीता कला संचालनालयाकडून **परिशिष्ट-अ** मधील वेळापत्रकाप्रमाणे शासनास सादर करण्यात येतील व अपात्र संस्थांना / अर्जदारांना अपात्रतेच्या कारणासह सदस्य सचिव, टास्क फोर्स समिती यांचेकडून कळविण्यात येईल.

के) कला संचालनालयाकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावावर शासनाकडून **परिशिष्ट-अ** मधील वेळापत्रकाप्रमाणे शासन मान्यता कळविण्यात येईल.

एल) एकदा अपात्र ठरलेल्या प्रस्तावाचा कोणत्याही परिस्थितीत फेरविचार करता येणार नाही व नोंदणी शुल्क परत मिळण्यासाठी संबंधित संस्थेस / अर्जदारास दावा करता येणार नाही.

एम) नक्षलग्रस्त, आदिवासी, डोंगराळ / दुर्गम भागातील कला संस्थांच्या बाबतीत **परिशिष्ट-अ** अ.क्र.१ येथील १.१ ते १.१० व अ.क्र. २,३,५ येथील सुविधा काही प्रमाणात उपलब्ध असल्या तरी संबंधित संस्थेकडून रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवर प्रतिज्ञापत्र घेऊन पुढील एक वर्षात सदर सुविधा उपलब्ध करून देण्याच्या अटीवर मान्यतेसाठी शिफारस करता येईल. परंतु सदर कला संस्थेचे ठिकाण नक्षलग्रस्त, आदिवासी, डोंगराळ/दुर्गम भागात समाविष्ट असल्याबाबतचे सक्षम प्राधिकाऱ्यांचे (संबंधित तालुक्याचे तहसिलदार) प्रमाणपत्र सादर करणे अनिवार्य राहिल.

एन) अभ्यासक्रमानुसार शासनाने वेळोवेळी विहित केलेले नोंदणी शुल्क कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्याकडे भरणा करणे अनिवार्य राहिल.

ओ) विहित अटी शर्तीची पूर्तता करणाऱ्या नोंदणीकृत संस्थांना नवीन कला संस्था/ जुन्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे / नवीन तुकडी सुरु करण्यासाठी शासन स्तरावर कायमस्वरूपी विनाअनुदान तत्वावर मान्यता देण्यात येईल व तसे संबंधित संस्थेकडून रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपर्सवर हमीपत्र घेण्यात येईल.

पी) शासनाकडून मान्यता प्रदान केल्यानंतर नवीन कला संस्था / जुन्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे/ नवीन तुकडी सुरु करण्यापूर्वी सर्व विहित अटी व शर्तीची पूर्तता कला संचालनालयाच्या स्तरावरून करून घेण्यात येईल व कला संचालनालयाच्या स्तरावरून नवीन कला संस्था / जुन्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे / नवीन तुकडी सुरु करण्याबाबतचे आदेश

निर्गमित करण्यात येतील. संबंधित संस्थेकडून विहित अटी शर्तीची पूर्तता केल्याशिवाय संचालनालयाच्या स्तरावरून आदेश निर्गमित करण्यात येणार नाहीत.

क्यू अर्ज करणारी संस्था ही संस्था नोंदणी अधिनियम, १९६० व सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था अधिनियम, १९५० अंतर्गत किमान १ वर्षांपूर्वीची नोंदणीकृत असणे अनिवार्य आहे.

आर) जागा, यंत्रसामुग्री व साधनसामुग्री, ग्रंथालयीन साधनसामुग्री, शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी वर्ग, वित्तीय स्थैर्य, नोंदणी शुल्क इ. बाबतचे निकष **परिशिष्ट-अ** प्रमाणे राहतील.

एस) संबंधित अर्ज करणाऱ्या संस्थेचे मागील वर्षाचे लेखा परीक्षण अहवाल सादर करणे अनिवार्य आहे.

टी) नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करण्याकरीता शासन मान्यता प्रदान केल्यानंतर नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी प्रत्यक्ष सुरु करण्यापूर्वी, कला संचालक व संस्थेचे अध्यक्ष/ सचिव यांच्या संयुक्त खात्यामध्ये राष्ट्रीयकृत बँकेत अ) एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु. १,००,०००/- ब) दोन वर्षाचा विशिष्ट अभ्यासक्रम रु. २,००,०००/- क) चार वर्षाचा विशिष्ट अभ्यासक्रम - रु. ४,००,०००/- याप्रमाणे वित्तीय स्थैर्य ठेवणे व ठेव पावती / कागदपत्र संबंधित संस्थेने कला संचालनालयास सादर करणे बंधनकारक आहे.

यु) कला संचालनालयाच्या अधिपत्याखालील नवीन कला संस्था/ जून्या कला संस्थेत नवीन अभ्यासक्रम सुरु करणे / नवीन तुकडी सुरु करण्यास मान्यता देण्यासंदर्भातील कार्यपद्धतीस शासन मान्यता प्राप्त झाल्यानंतर शासनमान्य विहित निकषानुसार वरील बाबींस मान्यता देण्याबाबतची कार्यवाही ऑनलाईन पद्धतीने राबविण्यात येईल.

हे शासन आदेश निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून अंमलात येतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०१६०३१६१२२६०७१९०८ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(का.रा. पिळणकर)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रत,

- १) मा.मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा. राज्यमंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग यांचे स्वीय सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. सहसचिव / उपसचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण, मंत्रालय, मुंबई.
- ५) कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ६) अधिष्ठाता, चार शासकीय कला संस्था.
- ७) निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- ८) सहायक निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प विभागीय कार्यालय, नागपूर / औरंगाबाद.
- ९) लेखा अधिकारी, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- १०) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.

प्रपत्र-१

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्र. एडीआर-२०१४/प्र.क्र.१८८/तांशि-६
दिनांक : १६ मार्च, २०१६.

नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी मान्यतेच्या अर्जाचा नमुना.

१.	संस्थेचे नाव व पूर्ण पत्ता, संपर्कासाठी भ्रमणध्वनी क्र.							
२.	प्रस्तावित कला संस्थेचे नाव आणि पत्ता जवळच्या बस / रेल्वे स्थानकासह							
३.	प्रस्तावित नवीन कला संस्था/नवीन अभ्यासक्रम/ नवीन तुकडी सुरु करण्याबाबत आवश्यक त्या समर्थनासह संस्थेच्या लेटरहेडवरील मागणीपत्र / प्रस्ताव.							
४.	नवीन कला संस्था असभ्यासक्रम / नवीन तुकडी जेथे सुरु करावयाचे आहे त्या ठिकाणच्या लोकसंख्येचा तपशील.							
५.	नवीन कला संस्था/ नवीन अभ्यासक्रम/ नवीन तुकडी जेथे सुरु करण्याबाबत संस्थेच्या व्यवस्थापन मंडळाच्या पदाधिकाऱ्यांच्या स्वाक्षरीचा ठराव क्रमांक व दिनांक. प्रत सोबत जोडावी.							
६.	नवीन कला संस्था/ अस्तित्वात असलेल्या कला संस्थेत नवीन	<table> <tr> <th>अभ्यासक्रम</th><th>असल्यास विद्यमान विद्यार्थी संख्या</th><th>प्रस्तावित विद्यार्थी संख्या</th></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td></tr> </table>	अभ्यासक्रम	असल्यास विद्यमान विद्यार्थी संख्या	प्रस्तावित विद्यार्थी संख्या			
अभ्यासक्रम	असल्यास विद्यमान विद्यार्थी संख्या	प्रस्तावित विद्यार्थी संख्या						

	अभ्यासक्रम / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकड्या सुरु करावयाचे असल्यास त्याचा तपशिल					
७.	नोंदणी शुल्क रु. -----/- , धनाकर्ष क्र. ----- दिनांक ----- बँकेचे नाव ----- (धनाकर्ष कला संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे नावे असावा) (नोंदणी शुल्क दर :- १) १ वर्षाचा मुलभूत अभ्यासक्रम रु. ६०००/-, २) दोन वर्षाचा विशिष्ट अभ्यासक्रम रु. ८०००/-, ३) चार वर्षाचा विशिष्ट अभ्यासक्रम रु. १०,०००/-, ४) डिप.ए.एड अभ्यासक्रम रु. ८०००/- आर्ट मास्टर अभ्यासक्रम (सुट्टीतील / अंशकालीन)रु. ८०००/-)					
८.	संस्थेच्या पंजीयनाचा क्रमांक ----- व दिनांक -----					
९.	प्रस्तावित कला संस्था सुरु करणार असलेले अभ्यासक्रम प्रस्तावित कला संस्थेच्या १५ कि.मी. परिसरातील इतर कला संस्थांमध्ये शिकविले जात असल्यास त्या कला संस्थांच्या नावासह तपशिल.----- (जागा कमी पडल्यास स्वतंत्र वेगळ्या कागदावर माहिती पुरविण्यात यावी.)					
१०.	प्रस्तावित अभ्यासक्रम / वाढीव तुकड्यामुळे वर उल्लेखित परिसरातील इतर कला संस्थांशी अवास्तव स्पर्धा निर्माण होईल काय ? नसल्यास त्याबाबत रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवरील प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र जोडले काय ?					
११	निरनिराळ्या अभ्यासक्रमांच्या प्रथम वर्षात प्रवेशोच्छुक विद्यार्थ्यांची अंदाजित संख्या					
	अभ्यासक्रम		विद्यार्थी संख्या			
	(जागा कमी पडल्यास स्वतंत्र वेगळ्या कागदावर माहिती पुरविण्यात यावी.)					
१२	१५ कि.मी. परिसरातील अस्तित्वात असलेल्या माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांची मागील तीन वर्षांची खालीलप्रमाणे माहिती द्यावी.					
	अ. क्र.	शाळेचे नाव व पत्ता	वर्ग	माध्य. व उच्च माध्य. परीक्षेला बसलेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांची टक्केवारी

	(जागा कमी पडल्यास स्वतंत्र वेगळ्या कागदावर माहिती पुरविण्यात यावी.)					
१३	संस्थेचे वित्तीय स्थैर्य आश्वासित आहे काय ? असल्यास राष्ट्रीयकृत बँकेतील ठेवीचा तपशिल आवश्यक त्या कागदपत्रांसह द्यावा. ठेव रक्कम रु. ----- दि----- ते दि.-----या कालावधीसाठी					
१४	<p>जागेचा तपशिल -</p> <p>१) जागा संस्थेच्या मालकीची आहे काय ?</p> <p>२) असल्यास जागेसंबंधित सर्व कागदपत्रे आहेत काय ? जसे जागेचा ७/१२, ८-अ उत्तरा इ.</p> <p>३) जागा भाड्याची असल्यास भाडे करारनामा / लीज आहे काय ?</p> <p>४) असल्यास अर्ज करण्याच्या दिनांकापासून कमीत कमी १ वर्षे कालावधीचे दुय्यम / सहायक निबंधकाकडे नोंदणीकृत केलेले भाडेकरार / लीज पत्रकाची प्रत सोबत जोडली आहे काय ?</p> <p>जागेचा तपशिल चौ.फु. मध्ये नमूद करावा.</p> <p>५) वर्ग खोली -</p> <p>६) प्राचार्य कक्ष -</p> <p>७) कार्यालयीन कक्ष -</p> <p>८) शिक्षक कक्ष -</p> <p>९) ग्रंथालय कक्ष -</p> <p>१०) विद्यार्थी कक्ष -</p> <p>११) विद्यार्थीनी कक्ष -</p> <p>१२) कार्यशाळा -</p> <p>१३) कला विकासाकरीता सभागृह -</p> <p>१४) मोकळी जागा -</p> <p>१५) क्रिडागण -</p> <p>१६) प्रसाधनगृह-</p>					
१५.	परिशिष्ट - अ प्रमाणे यंत्रसामुग्री व साधनसामुग्री उपलब्ध आहे काय ? असल्यास सोबत तपशिलवार यादी जोडावी. नसल्यास शासन मान्यता प्राप्त झाल्यास उपलब्ध करून देणार आहे काय ? असल्यास रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवरील प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र जोडले आहे काय ?					
१६.	परिशिष्ट- अ प्रमाणे ग्रंथालयीन साधनसामुग्री उपलब्ध आहे काय? असल्यास सोबत तपशिलवार यादी जोडावी. नसल्यास शासन मान्यता प्राप्त झाल्यास उपलब्ध करून देणार काय ? असल्यास रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवर प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र जोडले आहे काय ?					

१७.	संस्थेकडे मूलभूत सोयी सुविधा उपलब्ध आहेत काय ? असल्यास सोबत तपशिलवार यादी जोडावी. नसल्यास शासन मान्यता प्राप्त झाल्यास उपलब्ध करून देणार आहे काय ?.....
१८.	शासनाने ठरवून दिलेल्या शुल्काव्यतिरिक्त अधिकचे शुल्क आकारणार नसल्याचे संस्था प्रमुख व व्यवस्थापन मंडळाचे अध्यक्ष यांच्या संयुक्त स्वाक्षरीचे रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवरील प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र जोडले आहे काय ?
१९.	संस्था भविष्यात कोणत्याही स्वरूपाचे आर्थिक अनुदानाची मागणी करणार नसल्याचे रु. १०० /-च्या स्टॅम्प पेपरवरील प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र जोडले आहे काय ?
२०.	नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडीतील विद्यार्थ्यांना शिकविण्यासाठी आवश्यक व विहित अर्हताधारक शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्याची नेमणूक संस्थेकडून करण्यात आल्याचे / येत असल्याचे रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवरील प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र जोडले आहे काय ?
२१.	मागील वर्षाचे संस्थेचे लेखा परीक्षण अहवाल जोडले आहे काय ?
२२.	वरील सर्व अटी शर्तीची पूर्तता संस्था करते काय ? व अटी शर्तीच्या पूर्ततेच्या पृष्ठयर्थ सर्व आवश्यक ती कागदपत्र जोडली आहेत काय ?

व्यवस्थापक वर्ग याद्वारे संमती देतो की,

- १) जात, पंथ इ. संबंधी भेदभाव न करता भारतीय संविधानानुसार व मंडळ आयोगाने केलेल्या शिफारशीनुसार कलाविषयक शिक्षण संस्थेत प्रवेशासाठी आरक्षण ठेऊन देण्यात येईल.
- २) शिक्षण शुल्क व इतर आकारावयाचे शुल्क विहित केलेल्या दराप्रमाणे असतील.
- ३) अध्यापक व अध्यापकेतर वर्गाची संख्या व अर्हता कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, मुंबई व विभागीय स्तरावरील सहायक निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प यांनी घालून दिलेल्या अटीप्रमाणे असतील. अध्यापकांच्या नेमणूका करताना निवड समितीवर कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी नेमलेला त्यांचा प्रतिनिधी सामावून घेण्यात येईल.
- ४) शासनाने विहित केलेले वेतनमान व भत्ते कर्मचारी वर्गाला देण्यात येतील.
- ५) कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी मंजूर केलेल्या मानकानुसार कला संस्थेकरीता जागेची तरतूद करण्यात येईल.
- ६) कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांनी वेळोवेळी दिलेल्या आदेशास अनुसरून फर्निचर व इतर यंत्रसामुग्री व साधनसामुग्री आणि ग्रंथालय याकरीता योग्य तरतूद करण्यात येईल.
- ७) या कला संस्थेमध्ये उक्त अभ्यासक्रमाच्या अध्ययन व अध्यापनाची योग्य ती सोय करण्यात येईल व शासकीय उच्च कला परिक्षेकरीता नियमितपणे विद्यार्थ्यांना प्रविष्ट करण्यात येईल.
- ८) व्यवस्थापन वर्गामध्ये झालेले बदल, अध्यापक व कर्मचारी वर्गामध्ये झालेले बदल तसेच जागा व संस्थेच्या नावातील बदल इ. सर्व बदल ज्यांचा परिणाम पूर्ववत आवश्यकतापैकी असेल त्याची माहिती तात्काळ सहायक निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई आणि कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांना देण्यात येईल.

९) शासन, कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडून वेळोवेळी विहित करण्यात आलेले अथवा त्यांचेकडून वेळोवेळी विहित करण्यात येतील असे आदेश, नियम संस्थेवर बंधनकारक राहतील.

प्रमाणित करण्यात येते की, वर दिलेली माहिती बरोबर आहे.

संस्था पदाधिकाऱ्याची स्वाक्षरी

प्रमाणित करण्याते येते की, संस्था प्रमुखांनी वरीलप्रमाणे सादर केलेल्या माहितीची व्यक्तिशः तपासणी केलेली असून बरोबर असल्याची खात्री केली आहे.

तपासणी अधिकाऱ्याचे नाव व सही.

ठिकाण :

दिनांक :

प्रपत्र-२

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्र. एडीआर-२०१४/प्र.क्र.१८८/तांशि-६

दिनांक - १६ मार्च, २०१६.

नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडीस मान्यता देण्याबाबत तपासणी अधिकाऱ्यांनी कला संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / निरीक्षक, चित्रकला व शिल्प, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडे सादर करावयाचे प्रपत्र.

अ. क्र.	बाब	तपशिल	सहपत्राचा पान क्र.
१	संस्थेचे नाव व पूर्ण पत्ता (पिन कोड व संपर्कासाठी संबंधितांच्या दू.ध्व. व भ्र. ध्व. क्रमांकासह)		
२	प्रस्तावित / अस्तित्वातील कला संस्थेचे नाव व पूर्ण पत्ता (पिन कोड व संपर्कासाठी संबंधितांच्या दू.ध्व. व भ्र. ध्व. क्रमांकासह)		
३	नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करावयाचे शैक्षणिक सत्र कोणते ?		
४	नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करण्याबाबत आवश्यक त्या समर्थनासह संस्थेच्या लेटरहेडवर मागणीपत्र/प्रस्ताव आहे काय ?		
५	नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करण्याबाबत संस्थेच्या पदाधिकाऱ्यांच्या स्वाक्षऱ्यासह ठराव जोडला आहे ?		
६	नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करावयाचा प्रस्ताव प्रपत्र - १ मधील विहित नमुन्यात आहे काय ?		
७	नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करावयाच्या ठिकाणच्या लोकसंख्येचा पुरावा जोडला आहे काय ? असल्यास कोणता ?		
८	नोंदणी शुल्काचा विहित रकमेचा घनाकर्ष जोडला आहे काय ? असल्यास क्रमांक, दिनांक व रक्कमेचा तपशिल द्यावा.		
९	अभ्यासक्रम/ महाविद्यालय सुरु करण्यात येणाऱ्या ठिकाणापासून १५ किमी. अंतरावरील समान अभ्यासक्रम शिकविणाऱ्या महाविद्यालयांची यादी जोडली आहे काय ?		

१०	नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु केल्यामुळे संबंधित परिसरातील इतर महाविद्यालयांशी अवास्तव स्पर्धा निर्माण होईल काय ? नसल्यास त्याबाबत रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवरील प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र सोबत जोडले आहे काय ?		
११	नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडीच्या १५ कि.मी. अंतर परिसरातील माध्य. व उच्च माध्य. शाळांच्या तीन वर्षांच्या विद्यार्थी संख्येचा तपशिल जोडला आहे काय ?		
१२	संस्थेचे वित्तीय स्थैर्य आश्वासित आहे काय ? असल्यास त्याबाबतचे राष्ट्रीयकृत बँक ठेवीचा तपशिल / कागदपत्र जोडले आहेत काय ?		
१३	जागा मालकीची आहे काय ? असल्यास व्यवस्थानाच्या नावे असलेल्या बांधकाम केलेल्या जागेचा ७/१२ उत्तरा अथवा ८-अ चा अद्ययावत उत्तरा अथवा प्रापटी कार्ड प्रत अर्जासोबत जोडली आहे काय ?		
१४	जागा भाड्याची असल्यास अर्ज करण्याच्या दिनांकापासून कमीत कमी १ वर्ष कालावधीचे दुय्यम / सहायक निबंधकाकडे नोंदणीकृत केलेले भाडेकरार पत्रकाची प्रत असणे आवश्यक आहे. ती जोडली आहे काय ?		
१५	परिशिष्ट -अ प्रमाणे यंत्रसामुग्री व साधनसामुग्री उपलब्ध आहे काय ? अथवा उपलब्ध करून देणार आहे काय ? असल्यास रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवरील प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र सोबत जोडले आहे काय ?		
१६	परिशिष्ट -अ प्रमाणे ग्रंथालयीन साधनसामुग्री उपलब्ध आहे काय ? अथवा उपलब्ध करून देणार आहे काय ? असल्यास रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवरील प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र सोबत जोडले आहे काय ?		
१७	संस्थेकडे मूलभूत सोयी सुविधा उपलब्ध आहेत काय असल्यास सोबत तपशिलवार यादी जोडावी. नसल्यास शासन मान्यता प्राप्त झाल्यास उपलब्ध करून देणार आहे काय ? असल्यास रु. १००/- च्या		

	स्टॅम्प पेपरवरील प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र सोबत जोडले आहे काय ?		
१८	शासनाने ठरवून दिलेल्या शुल्काव्यतिरिक्त अधिकचे शुल्क आकारणार नसल्याचे संस्था प्रमुख व व्यवस्थापन मंडळाचे अध्यक्ष यांच्या संयुक्त स्वाक्षरीने रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवरील हमीपत्र जोडले आहे काय ?		
१९	संस्था भविष्यात कोणत्याही स्वरूपाचे आर्थिक अनुदानाची मागणी करणार नसल्याचे रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवरील हमीपत्र प्रतिज्ञापत्र जोडले आहे काय?		
२०	अभ्यासक्रम / कला महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना शिकविण्यासाठी आवश्यक व विहित अर्हताधारक शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची नेमणूक संस्थेकडून करण्यात आल्याचे / येत असल्याचे रु. १००/- च्या स्टॅम्प पेपरवरील प्रतिज्ञापत्र / हमीपत्र जोडले आहे काय ?		
२१	मागील वर्षाचे संस्थेचे लेखा परीक्षण अहवाल जोडले आहे काय ?		
२२	संस्था परिशिष्ट -अ मधील व इतर सर्व अटी शर्तीची पूर्तता करते काय ?		
२३	प्रस्तावासोबतची सर्व सहपत्रे जोडली आहेत काय ?		
२४	प्रत्यक्ष संस्थेत जाऊन तपासणी केल्याचा दिनांक		
२५	तपासणी पथकातील निरीक्षण अधिकाऱ्याचे नावे, पदनाम व कार्यालय.		
२६	अभ्यासक्रम / महाविद्यालय सुरु करण्याबाबतचा प्रस्ताव मान्य करण्यास स्वयंस्पष्ट शिफारस		

प्रमाणित करण्यात येते की, संस्था प्रमुखांनी वरीलप्रमाणे सादर केलेल्या माहितीची व्यक्तिशः तपासणी केलेली असून बरोबर असल्याची खात्री केली आहे.

तपासणी अधिकाऱ्याचे नाव व स्वाक्षरी

ठिकाण :

दिनांक :

प्रपत्र-३
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्र. एडीआर-२०१४/प्र.क्र.१८८/तांशि-६
दिनांक : १६ मार्च, २०१६.

नवीन तुकडीला मान्यता घेण्याच्या अनुषंगाने संबंधित कला संस्थेतया अभ्यासक्रमास शैक्षणिक वर्षसाठी प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांची विहित नमुन्यातील यादी.

अ. क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	जात व प्रवर्ग	जन्मतारीख	यापूर्वी कोणत्या अभ्यासक्रमासाठी व कोणत्या संस्थेत शिक्षण घेत होता ?	या संस्थेत प्रवेश घेण्याचे प्रयोजन काय ?	विद्यार्थ्यांची सही

-: प्रमाणपत्र :-

प्रमाणित करण्यात येते की, वरील विद्यार्थी त्यांच्या स्वेच्छेने आमच्या कला संस्थेत नव्याने प्रवेश घेत असून कोणत्याही प्रकारे आमच्याकडून बळजबरीने प्रवेश घेण्यास भाग पाडलेले नाही अथवा अन्य संस्थेतून प्रवेश रद्द करून ते आमच्या संस्थेत प्रवेश घेत नसून नव्याने प्रवेश घेत आहेत.

संस्था प्रमुख नाव
शिक्का व स्वाक्षरी

व्यवस्थापन मंडळ अध्यक्ष नाव
शिक्का व स्वाक्षरी

ठिकाण :

दिनांक :

परिशिष्ट - अ

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्र. एडीआर-२०१४/प्र.क्र.१८८/तांशि-६
दिनांक - १६ मार्च, २०१६.

नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करणे या अनुषंगाने आवश्यक
निकष :-

१) नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करण्याकरीता संस्थेकडे स्वः मालकीची अथवा भाडेकरार तत्वावर पुरेशी जागा उपलब्ध असणे आवश्यक आहे. जागा मालकीची असल्यास व्यवस्थानाच्या नांवे असलेल्या बांधकाम केलेल्या जागेचा ७/१२ उतारा, ८-अ चा अद्ययावत उतारा, प्रापटी कार्ड प्रत अर्जासोबत जोडणे आवश्यक आहे. तसेच जागा भाड्याची असल्यास अर्ज करण्याच्या दिनांकापासून कमीत कमी १ वर्षे दुय्यम / सहायक निबंधकाकडे नोंदणीकृत केलेले भाडेकरार पत्रकाची प्रत जोडणे आवश्यक आहे. तसेच जागा खालील मानकानुसार असावी.

- १) वर्ग खोली :- अ) विद्यार्थ्यांकरीता (रेखा व रंगकला, उपयोजित कला, शिल्पकला, अंतर्गत गृहसजावट, मातकाम, वस्त्रकाम, धातुकाम) - $20 \times 95 + 900 = 800$ चौ.फूट
ब) २५ विद्यार्थ्यांकरीता (आर्ट मास्टर, डिप.ए.एड) - $20 \times 25 + 900 = 600$ चौ.फूट
क) ३० विद्यार्थ्यांकरीता (मूलभूत, अ.टी.डी.) - $20 \times 30 + 900 = 700$ चौ.फूट
२) प्राचार्य कक्ष - १८० चौ.फूट
३) कार्यालयीन कक्ष - २२५ चौ.फूट
४) शिक्षक कक्ष - २२५ चौ.फूट
५) ग्रंथालय कक्ष - ४४० चौ.फूट
६) विद्यार्थी कक्ष - २२५ चौ.फूट
७) विद्यार्थिनी कक्ष - २२५ चौ.फूट
८) कार्यशाळा - ३०० चौ.फूट
९) कला विकासाकरीता सभागृह - १५०० चौ.फूट
१०) मोकळी जागा / क्रिडांगण - ३००० चौ.फूट
११) प्रसाधनगृह (पुरुष) - स्वतंत्र
१२) प्रसाधनगृह (महिला) - स्वतंत्र
२) यंत्रसामुग्री व साधनसामुग्री -
अ) प्रती विद्यार्थी एक डेस्क व एक स्टूल याप्रमाणे विद्यार्थी क्षमतेनुसार साधनसामुग्री आवश्यक आहे.
ब) विशिष्ट अभ्यासक्रमांकरीता प्रती विद्यार्थी एक डाँकी व इझल याप्रमाणे विद्यार्थी क्षमतेनुसार साधनसामुग्री आवश्यक आहे.
क) विद्यार्थ्यांचे शैक्षणिक साहित्य ठेवण्याकरीता प्रती विद्यार्थी एक याप्रमाणे विद्यार्थी क्षमतेनुसार लॉकर्स उपलब्ध असणे आवश्यक आहे.

३) ग्रंथालयीन साधनसामुग्री -

- अ) ग्रंथालयात अभ्यासक्रम पुरक किमान २५० संदर्भ ग्रंथ व पुस्तके असणे आवश्यक आहे.
- ब) ग्रंथालयात विद्यार्थ्यांकरीता बैठक व्यवस्था (टेबल, खुर्च्या) असणे आवश्यक आहे.

४) शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी वर्ग -

- अ) शिक्षक वर्गातील विषयानुरूप महाराष्ट्र शासनाने प्रदान केलेली पदविका किंवा संविधीमान्य विद्यापीठाची पदवी किमान द्वितीय श्रेणीत उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे तसेच कला शिक्षक प्रशिक्षण विभागाकरीता डि.ए.एड अर्हताधारक अध्यापक असणे आवश्यक आहे.
- ब) शिक्षकेतर लिपिक वर्गीय पदांकरीता किमान माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण व वाणिज्यिक मंडळाची ३० श.प्र.मि. मराठी व ४० श.प्र.मि. इंग्रजी टंकलेखन परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे. तसेच महाराष्ट्र शासनाने विहित केलेली एम.एस.सी.आय.टी परीक्षा उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे.
- क) ग्रंथपाल पदांकरीता ग्रंथालय शास्त्रातील महाराष्ट्र शासनाने / संविधीमान्य विद्यापीठाने विहित केलेला प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम किंवा पदविका किंवा पदवी अभ्यासक्रम उत्तीर्ण आवश्यक.
- ड) शिपाई पदांकरीता किमान इयत्ता ७ वी उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे.

५) वित्तीय स्थैर्य -

अभ्यासक्रम / महाविद्यालय सुरु करण्याकरीता कला संचालक व संस्थेचे अध्यक्ष / सचिव यांच्या संयुक्त खात्यामध्ये राष्ट्रीयकृत बँकेत खालीलप्रमाणे वित्तीय स्थैर्य असणे आवश्यक आहे.

- अ) एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु. १,००,०००/-
- ब) दोन वर्षाचा विशिष्ट अभ्यासक्रम - रु. २,००,०००/-
- क) चार वर्षाचा विशिष्ट अभ्यासक्रम - रु. ४,००,०००/-

६) नोंदणी शुल्क -

नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करणे इ. बाबींकरीता खालीलप्रमाणे नोंदणी शुल्क दर्शनी धनाकर्षाद्वारे (डिमांड ड्राफ्ट) कला संचालक, कला संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या नावे जमा करणे आवश्यक आहे.

- अ) एक वर्षाचा अभ्यासक्रम - रु. ६०००/-
- ब) दोन वर्षाचा विशिष्ट अभ्यासक्रम - रु. ८,०००/-
- क) चार वर्षाचा विशिष्ट अभ्यासक्रम - रु. १०,०००/-
- ड) डिप.ए.एड अभ्यासक्रम रु. ८,०००/-

७) नवीन कला संस्था / नवीन अभ्यासक्रम / नवीन तुकडी सुरु करणे इ. बाबींचे प्रस्ताव सादर करणे व तदनुषंगिक कार्यवाहीचे वेळापत्रक -

- १) जाहीरात प्रसिध्द करणे :- माहे ऑक्टोबर अखेरपर्यंत.
- २) अर्ज वितरीत करणे व स्विकारणे :- दि. १ ते १५ नोव्हेंबर.
- ३) विलंब शुल्कासह अर्ज वितरीत करणे व स्विकारणे :- दि. १६ ते ३० नोव्हेंबर, पर्यंत.

- ४) प्राप्त प्रस्तावांच्या कागदपत्रांची छाननी करणे :- दि. १ ते १५ डिसेंबर पर्यंत.
- ५) प्राप्त प्रस्तावाच्या अनुषंगाने तद्वर्षिक बाबींची प्रत्यक्ष जागेवर जाऊन तपासणी करून अहवाल सादर करणे :- १६ डिसेंबर ते १५ जानेवारी पर्यंत.
- ६) टास्क फोर्स समितीची बैठक आयोजित करणे :- दि. १६ ते ३१ जानेवारी अखेरपर्यंत.
- ७) टास्क फोर्स समितीने उपस्थित केलेल्या त्रुटी संबंधित संस्थेस कळविणे व त्रुटीची पूर्तता करणे :- १ ते १५ फेब्रुवारी पर्यंत.
- ८) त्रुटी पूर्ततेबाबतच्या प्राप्त अहवालाच्या अनुषंगाने टास्क फोर्स समितीची बैठक आयोजित करणे व शासनास शिफारस करणे :- माहे फेब्रुवारी अखेरपर्यंत.
- ९) प्रस्ताव शासनास सादर करणे अथवा नाकारणे व संबंधित संस्थेस कळविणे :- दि. १ ते १५ मार्च पर्यंत.
- १०) शासनाकडून अंतिम मान्यता देणे :- दि. १५ मे पर्यंत.
- ११) संबंधित संस्थेला कला संचालनालयाच्या स्तरावरून कळविणे :- शासनाचे आदेश प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून ३० दिवसांचे आत.
